

Evropa prihodnosti med uspešnostjo in odgovornostjo, Združenje krščanskih poslovnežev Slovenije (ZKPS), petek 3. 10. 2014

SVOBODNI TRG, KONKURENCA, ODGOVORNOST IN SOLIDARNOST NA ISTI STRANI

Publikaciji »*Bogastvo različnosti – evropska skupnost solidarnosti in odgovornosti*« ter »*Poslanstvo krščanskega poslovneža*« sta pomembni vodnici pri vzpostavljanju pravičnejšega ekonomskega modela za vsakega politika in tudi poslovneža. V središče postavljata socialno tržno gospodarstvo. Ekonomski model, ki se kaže kot najbolj učinkovit in pravičen.

Socialno tržno gospodarstvo ima štiri pomembne temelje; svobodo, konkurenco, odgovornost in solidarnost. **Svoboda** je ključna za ustvarjanje idej. Prekomerno vpletanje države vodi v odvisnost in zavira kreativnost. **Konkurenca** poskrbi, da razpoložljive vire uporabimo učinkovito in stalno iščemo izboljšave. **Odgovornost** terja od nas postavitev mej svobodnemu trgu tam, kjer lahko povzroča škodo za življenje in razvoj družbe. **Solidarnost** nam nalaga, da pomagamo tistim, ki si sami ne morejo pomagati.

Socialno tržno gospodarstvo je sestavljeno iz dveh besed; socialno in tržno. Besedica tržno nakazuje na dolžnost države, da vzpostavi okolje, v katerem imajo vsi državljani enake izhodiščne možnosti za razvijanje svojih talentov. Besedica socialno pa ni namenjena temu, da bi onemogočili pridne in delavne zato, da bi bili na koncu vsi enaki reveži, ampak besedica socialno pomeni, da smo vsi zavezani k temu, da pomagamo tistim, ki si sami ne morejo pomagati. Ne tistim, ki nočejo delati, ampak tistim, ki ne morejo delati.

Krščanski demokrati smo pred zadnjimi volitvami predstavili obsežen program, s katerim smo želeli v Sloveniji končno uveljaviti socialno tržno gospodarstvo. Označeni smo bili za neoliberalce, ki naj bi bili gluhi za socialno ogrožene in poslušni bogatim. Spraševali smo se, zakaj je naš reformni gospodarski program naletel na tako negativen odziv?

Prvi del odgovora smo našli v zapuščini socializma, saj ljudje še vedno veliko pričakujejo od države, zato v volilnih kampanjah briljirajo politiki, ki v svojih nastopih obljublajo še več državnih izdatkov in drugih socialni bombončkov. Včasih se televizijska soočenja zdijo tekmovanja v tem, kdo bo ponudil državljanom boljšo socialno pomoč.

Drugi del odgovora, zakaj negativen odziv na naš program, pa se skriva v dojemanju podjetnikov s strani širše javnosti. Zaradi nekaj slabih, korumpiranih in neodgovornih podjetnikov se zdi, da širša javnost podjetnike dojema kot izkoriščevalce in prevarante, ki naj bi do svojega premoženja prišli na nepošten način.

Sodeč po volilnih rezultatih, slovenska javnost na volitvah vztrajno zavrača reformno naravnanih programov. Posledica tega je, da danes še vedno nimamo socialno tržnega gospodarstva. Številni za nastalo krizo v Sloveniji krivijo kapitalizem oziroma boljše rečeno neoliberalizem, vendar s tem zgolj zamegljujejo resnična dejstva. Do zloma

bančnega in propada gradbenega sektorja ni prišlo zaradi svobodnega trga, ampak zaradi tega, ker trg ni deloval. Bančne luknje niso nastale zaradi pohlepa bankirjev po maksimiranju dobička, ampak zaradi neodgovornega in brezbržnega deljenja kreditov po prijateljski liniji.

V Sloveniji se sindikati in levica predvsem ukvarjajo z delitvijo. Manj jih zanima, kako bomo ustvarili, kako bomo bolj inovativni, kako bomo bolj konkurenčni. Prepričujejo nas, da so besede, kapital, dobiček ali globalizacija grde.¹ Res je tudi, da se vse to lahko tudi zlorabi, da ne služi človeku, pač pa mu lahko jemlje svobodo in dostojanstvo. A tudi z nožem se lahko reže kruh ali zadaja rane. Pomemben je torej način uporabe, kakšna so pravila igre, kako jih spoštujemo, kakšna je pravna varnost. Za socialno tržno gospodarstvo je ključno, da so pravila igra znana v naprej in da veljajo za vse enako.

Prav tisti, ki se v svojih besedah najbolj odločno zavzemajo za večjo pravičnost in solidarnost, tu moram izpostaviti sindikate, s svojim nasprotovanjem reformam dejansko pomagajo ohranjati pajdaški kapitalizem v katerem, peščica bogati, množice pa iz dneva v dan postajajo revnejše.

Kritiki gospodarskega programa NSi pozabljajo, da so prav delovna mesta z dostojno plačo najboljša socialna politika. Več kot 110.000 ljudi je brez dela, Slovenijo zapusti letno 8.000 ljudi. Krščanski demokrati želimo, da bi bili ljudje odvisni od svoje plače, ne pa od socialne podpore. Krščansko ljubezen do bližnjega kažemo s tem, da ustvarjamo pogoje, kjer bodo imeli delavci delo in dostojno plačilo.

Vsebina publikacij, o katerih razpravljamo danes, kristjane v politiki in gospodarstvu poziva k dejanjem za vzpostavitev socialno tržnega gospodarstva. Na tej poti bo kar nekaj preprek in nasprotovanj s strani tistih, ki jim sedanja situacija ustreza. Nekateri so šli celo tako daleč, da so spretno iz konteksta iztrgali izjave papeža Frančiška in jih uporabili za argumentacijo proti reformam. Drži, da je papež Frančišek kritičen do stranpoti kapitalizma, vendar to ne pomeni, da je zagovornik socializma. Očitati papežu, da je socialist, je isto kot očitati Churchill, da je diktator, ker je bil kritičen do demokracije.

Krščanski demokrati poudarjamo, da v Sloveniji lahko le z reformami pridemo do resničnega socialno tržnega gospodarstva. Iluzije o demokratičnem socializmu so lepo zveneče, a potrjeno neuspešne. Socializem dolgoročno pelje le v enakost v revščini. Nadaljnje vztrajanje pri sedanjem modelu pajdaškega kapitalizma, pomeni nadaljnje poglobljanje razlik med bogatimi in revnimi.

Krščanski demokrati si želimo svoboden trg, ki bo ljudem omogočal razvijanje njihovih talentov. Želimo onemogočiti monopole in karte, ki odirajo potrošnike in uničujejo vsa preostala podjetja. Naredili bomo vse, da država ustvari okolje, v katerem imamo vsi enake štartne možnosti, v katerem so davki zmerni, kjer so storitve javnega sektorja usmerjene v podporo državljanom in gospodarstvu in kjer država prevzema skrb za

¹ »Če je pri gospodarskem in denarnem poslovanju zasledovanje pravičnega dobička sprejemljivo, pa je zatekanje k oderuštvo moralno nedopustno.« (Kompandij družbenega nauka cerkve, Papeški svet Pravičnost in mir, Družina, Ljubljana 2007)

dejavnost le tam, kjer zasebni sektor ni učinkovit. Takrat bomo imeli socialno tržno gospodarstvo.

MATEJ TONIN